หลักสูตรอบรม

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 89 วันที่ 28 – 29 สิงหาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน

จากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรด อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

นายนพวัชร สิงห์ศักดา ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่อบต.หนองแรด อ.เทิง จ.เชียงราย

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการในหมู่บ้านห้วยส้าน และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการ ปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาเป็นอาชีพที่สุจริต

2. ความเป็นมาของหลักสูตรการอบรม รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานคณะกรรมการ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนภาคเหนือใน 4 จังหวัดคือเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา 19 อำเภอ

และให้สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ มาดำเนินการจัดการอบรมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากทุกคน และการนำในปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่าง เหมาะสมกับชุมชน และแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชาคม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : บ่อพวงสามารถใช้ได้กับพื้นราบหรือไม่

ตอบ : สามารถใช้ได้กับทุกสภาพพื้นที่ แต่ที่สำคัญต้องควรดูต้นทุนของน้ำว่ามีเพียงพอหรือไม่

ถาม : บ่อพวงพลาสติก หากหาซื้อพลาสติกไม่ได้ตามขนาดบ่อ จะสามารถใช้พลาสติก 2 ผืนได้หรือไม่

ตอบ : ได้ แต่อาจจะประสบปัญหาน้ำรั่วได้

ถาม : ดินที่ใช้สำหรับการสร้างอ่างพวงสันเขา ต้องผสมให้ละเอียดใช่หรือไม่

ตอบ : ต้องละเอียด ถ้าเป็นเม็ดให้ทำการทุบให้ละเอียด

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด้ ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต และการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หากชาวบ้านที่อยากมารวมกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงด้วย แต่ไม่มีเงินลงทุน จะสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ด้วยหรือไม่

ตอบ : ได้ เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วง มีเงินทุนให้กับผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อนำเงินไปลงทุนก่อน เมื่อขายผลผลิตได้ ค่อยนำมาคืนกลุ่มฯ

ถาม : ลิ้นจี่ในพื้นที่ได้นำมาเข้าร่วมโครงการหรือไม่

ตอบ : เข้าร่วม แต่อยู่ระหว่างการเพิ่มประสิทธิภาพของลิ้นจี่ให้ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ

ถาม : ผลผลิตที่ได้ ได้นำไปขายที่ตลาดโครงการร้อยใจรักษ์หรือไม่

ตอบ : ส่วนหนึ่งนำไปขายที่ตลาดโครงการฯ แต่มะม่วงบริษัท CP จะมารับซื้อที่สวน

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์ กข 21 (อีโต) เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์)

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : สารชีวภัณฑ์ สามารถเก็บได้กี่เดือน

ตอบ : เก็บได้ 6 เดือน หากเลย 6 เดือนแล้วประสิทธิภาพจะลดคุณภาพลง

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : อัตราในการนำไปใช้ของสารชีวภัณฑ์

ตอบ : หัวเชื้อไตรโคเดอร์มา 1 ก้อน ผสมน้ำ 100 ลิตร เมตาไรเซียม 1 ก้อน ผสมน้ำ 40 ลิตร บิวเวอร์เรีย 1 ก้อน ผสมน้ำ 40 ลิตร

ถาม : ข้าวที่ชาวบ้านปลูกนำไปสีที่โรงสีที่ไหน

ตอบ : โรงสีชุมชน

ถาม : พืชผัก หรือผลผลิตที่ได้จาก 1 ไร่ 1 แสน ได้นำไปจำหน่ายที่ตลาดข้างนอกหรือไม่

ตอบ : ไม่ได้นำไปขาย เนื่องจากปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการทำการทดลอง ผลผลิตยังไม่ได้ปริมาณมากตามจำนวนที่ตลาดต้องการ เพราะต้องนำผลผลิตเข้าไปในโรงครัวโครงการ เหลือจากเข้าโรงครัวแล้ว ก็นำมาวางจำหน่ายที่ตลาดโครงการ

ถาม : ข้าวพันธุ์อิโต เป็นข้าวเหนียวหรือข้าวจ้าว

ตอบ : เป็นข้าวจ้าว แต่วิธีการหุงจะใช้เป็นการนึ่งแทน เพื่อให้ข้าวพองและนุ่ม

ถาม : ถ้าหุงข้าว กข21 (อิโต) ต้องแช่ก่อนหุงหรือไม่

ตอบ : แช่เหมือนหุงข้าวทั่วไป แต่ต้องหุงหรือนึ่ง 2 รอบ จะทำให้ข้าวนุ่มมากขึ้น

ถาม : 1 ไร่ 1 แสน ผลผลิตส่วนใหญ่จะได้มาจากการจำหน่ายพืช หรือผักชนิดใด

ตอบ : ผลผลิตส่วนใหญ่ที่มีรายได้มากคือด้านปศุสัตว์ ผลการจำหน่ายจากปศุสัตว์ แต่พืชผักส่วนใหญ่จะใช้รับประทานในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : สุกรที่เลี้ยงในชุมชน มีปัญหาเรื่องกลิ่นมูลสุกร หรือไม่

ตอบ : มีเล็กน้อย แต่โครงการฯ ส่งเสริมให้ชุมชนทำอาหารหมักจากต้นกล้วย เนื่องจากจะทำให้มูลสุกรลดกลิ่นเหม็นได้

ถาม : เป็ดที่ส่งเสริมให้ชุมชนเลี้ยง ส่วนใหญ่นิยมนำเป็ดมาทำเป็นอาหารหรือไม่

ตอบ : ส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็ดที่เลี้ยงจะเลี้ยงเพื่อนำไข่มาประกอบอาหาร เนื่องจากถ้านำเป็ดมาประกอบเป็นอาหารจะทำให้ไม่ยั่งยืน เพราะจะไม่มีแม่พันธุ์ที่จะออกไข่มาให้ในระยะยาว

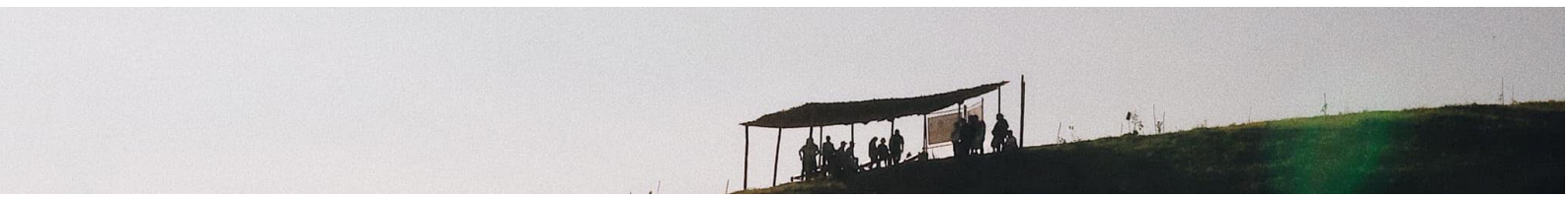

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชนี : เป็นชาวบ้านห้วยส้านที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้ามาร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตรุมเร้า เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้างอีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ทำไมในช่วงเทศกาลตรุษจีน ชาวบ้านห้วยส้านถึงต้องนิยมยิงปืน ทั้งๆที่รู้ว่าหมู่บ้านบริเวณรอบข้างเดือดร้อนจากการโดนกระสุนปืนตกใส่หลังคา

ตอบ : นางรัชนี : เป็นประเพณีของชนเผ่าลีซอ และเป็นการเชื่อแบบผิดๆ ว่าการยิงปืนเป็นการประกาศความยิ่งใหญ่ของคนในชุมชน ทำให้คนในบริเวณรอบข้างเกรงกลัวต่ออิทธิพลของคนในชุมชน

ถาม : ในกรณีที่เยาวชนในพื้นที่เสพยาเสพติด ท่านมีวิธีการหรือมีคำแนะนำแก่เยาวชนกลุ่มนั้นอย่างไร

ตอบ : นายมานิตย์ : เราต้องเริ่มจากการเข้าใจปัญหาของผู้เสพยาก่อน โดยการเข้าไปพูดคุย ชักชวนให้ผู้เสพยาเข้าร่วมการบำบัดยาเสพติดด้วยความเต็มใจของผู้เสพเอง

ถาม : ยาเสพติด หากติดเข้าไปแล้วจะเลิกยากหรือไม่

ตอบ : เลิกยาเสพติดเลิกไม่ยาก หากใจเข้มแข็งที่จะเลิกจริงๆ แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ สภาพแวดล้อม คนรอบข้างยาเสพติดต้องไม่หลงเหลืออยู่ในบ้านของตัวเอง และคนรอบข้างควรต้องให้กำลังใจ ไม่ควรซ้ำเติมให้คนที่ติดยาเสพติดรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจว่าเขาคือผู้ติดยาเสพติด

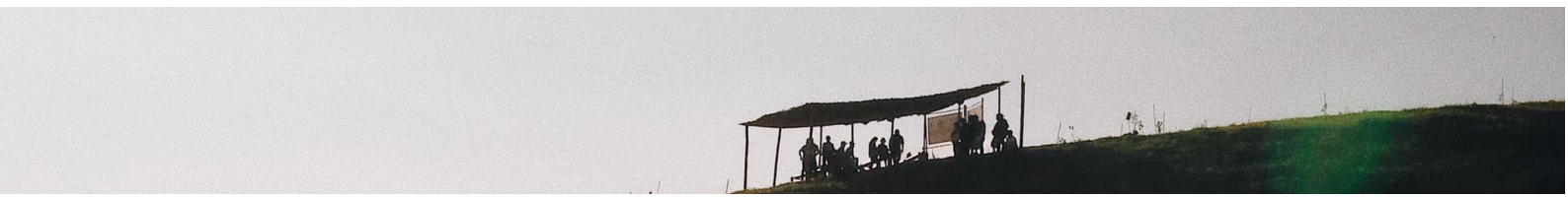

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามเหนือ และนายสุรัช สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยส้าน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลแล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสัญชาติหลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

การดำเนินโครงการอาสาทำดี เป็นการให้โอกาสของโครงการร้อยใจรักษ์ เป็นกระบวนการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดยาเสพติดควบคู่ไปกับการฝึกทักษะ ฝึกอาชีพ

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการขยายผลแหล่งน้ำไปในหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้านหลัก 20 หมู่บ้านย่อย นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้านแล้ว

***ประเด็น**จากผู้เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์*

ถาม : ความภาคภูมิใจของผู้ใหญ่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้านมีความภาคภูมิใจมากน้อยเพียงใด ที่ทำให้ลูกบ้านที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา จนสามารถเลิกยาเสพติดได้

ตอบ : (ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ) มีความภาคภูมิใจมากที่สุด การเลิกยาเพสติดสามารถส่งผลให้ความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวของผู้เสพมีความสุข อย่างมากกว่านั้นคือการทำให้ชุมชนขาวสะอาด หากสามารถลดปริมาณผู้เสพได้จะทำให้ยาเสพติดหมดไปจากหมู่บ้าน และประเทศชาติต่อไป

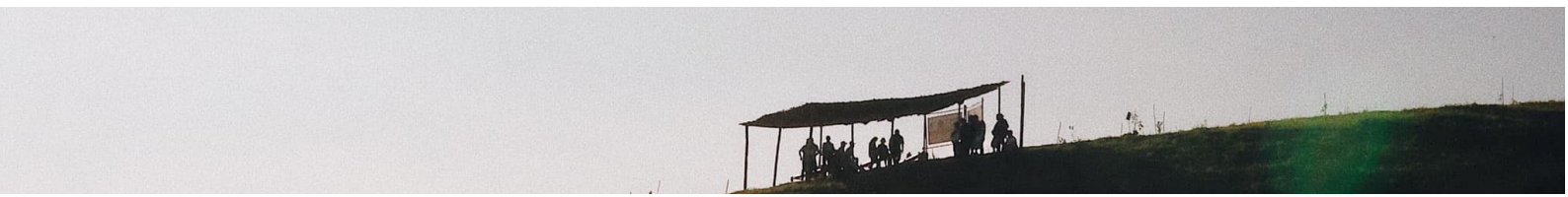

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนพวัชร สิงห์ศักดา ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้มอบการบ้าน กล่าวสรุปกิจกรรม และมอบการบ้าน

กล่าวสรุป กิจกรรมการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยส้าน คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส และให้กลับตัวมาเป็นคนดีของสังคม การสร้างอาชีพทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุกๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่ อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการ ***ระเบิดจากข้างใน*** ให้ตระหนักถึงปัญหา แล้วจึงพัฒนาร่วมกัน ในระดับท้องที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วม ออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้น ตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแลไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ

1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน

2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์คือ

1) เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน

2) ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ

3) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน ***“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”*** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่ 2

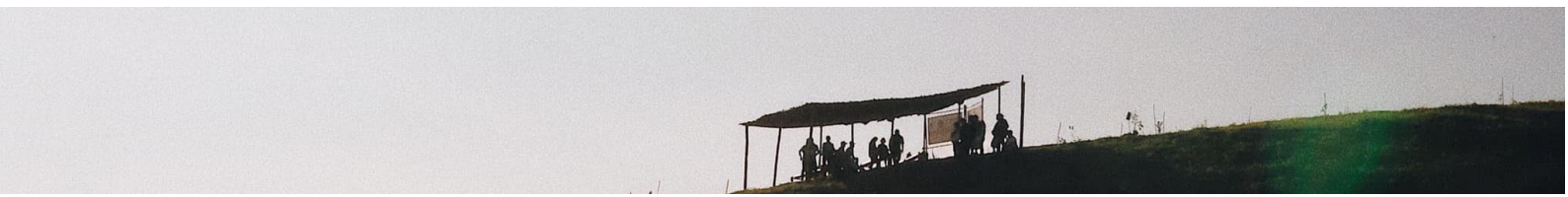

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การจัดสรรพื้นที่แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ป่าใช้สอย การปลูกป่าไผ่ เพื่อการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ, ที่เนินเขา การปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ, ที่ดอน การปลูกพืชผสมผสาน และการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และ ที่นา การปลูกข้าวและพืชหลังนา
2. การตั้งมาตรการดูแลรักษาป่า โดยให้ค่าบำรุงรักษาป่าที่ไร่ละ 10 บาท แต่หากมีกรณีไฟไหม้ในพื้นที่ป่า จะถูกปรับในอัตราไร่ละ 500 บาท
3. การผลิตมะม่วงที่ผ่านมาตรฐานการรองรับ GAP
4. การตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยเหลือกันภายในกลุ่มด้านการผลิต รวมถึงการต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
6. การปลูกไม้ดอก เพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว และการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การปลูกเหลืองอินเดีย งิ้วดอกแดง หางนกยูง เป็นต้น
7. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์, ยา/วัคซีน, อาหาร และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
8. การปลูกหญ้าเนเปียร์ 2 สายพันธุ์ คือ พันธุ์ปากช่อง มีโปรตีน 8% ขยายพันธุ์เร็ว และ หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล มีโปรตีน 12% แต่มีการขยายพันธุ์ช้า
9. อาหารลดต้นทุนสำหรับสุกร ใช้สูตรต้นกล้วยหมัก
10. อาหารลดต้นทุนสำหรับเป็ด/ไก่ ใช้สูตรหญ้าเนเปียร์สับผสมกับหัวอาหาร ในอัตราส่วน 30 : 70
11. การเลี้ยงไก่ดำพันธุ์ภูพาน 3 สายพันธุ์ โดยที่ภูพาน 1 ขนสีดำ, ภูพาน 2 ขนสีขาว และภูพาน 3 ขนสีทอง
12. การเลี้ยงเป็ดไข่กากีแคมเบล มีอัตราการให้ไข่ดก อยู่ที่ 280 ฟอง/ตัว/ปี
13. การเลี้ยงเป็ดเทศบาบารี่ และเป็ดเนื้อพันธุ์อี้เหลียง
14. การไหลของน้ำจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ โดยใช้ระบบกาลักน้ำ
15. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตายและสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่
16. การสนับสนุนการให้น้ำเชื้อโค/กระบือ เพื่อลดปริมาณของสัตว์เลือดชิด
17. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อลดอัตราการตายและสนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่
18. การสำรวจแหล่งน้ำ เพื่อหาแหล่งต้นน้ำที่แท้จริงในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่
19. การเรียนรู้มาตรการการจัดการน้ำในชุมชน โดยการติดมิเตอร์ คิดที่อัตรามิเตอร์ละ 3 บาท/หน่วย
20. การจัดตั้งคณะกรรมการดูแลน้ำในหมู่บ้าน เพื่อการดูแลและการจัดการระบบน้ำ
21. การใช้วัชพืชหมัก เป็นแพลงตอนในการเลี้ยงปลา
22. การลดต้นทุนและการเพิ่มคุณภาพผลผลิตในแปลงนา
23. การใช้สารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยหมักชีวภาพทดแทนสารเคมีในแปลงการเกษตร
24. การใช้แรงงานคนขุดอ่างพวงในพื้นที่ เพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความเป็นเจ้าของ และการกระจายรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่
25. อ่างพวงสันเขา สามารถนำไปปรับใช้ในการเกษตร และกักเก็บน้ำไว้ในในฤดูแล้งได้

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำกฎระเบียบการดูแลรักษาพื้นที่ป่า ไปปรับใช้ในพื้นที่
2. การนำวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน ทดแทนการปลูกนาปรัง เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำในการเกษตร
3. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปปรับใช้ เพื่อลดต้นทุนการผลิตสัตว์ในพื้นที่
4. การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านปศุสัตว์ในพื้นที่
5. การหาแหล่งน้ำที่ยั่งยืน
6. การจัดตั้งมาตรการการดูแลน้ำ และกองทุนน้ำในหมู่บ้าน
7. การขยายผลความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเผยแพร่ให้กับชาวบ้านในพื้นที่

ตัวแทนผู้นำชุมชน สะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วนในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรด อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

นายก อบต.หนองแรด อ.เทิง จ.เชียงราย ได้สะท้อนถึงสภาพปัญหาในพื้นที่ เนื่องจาก ต.หนองแรด เป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ราบ ปะปนกับพื้นที่ดอย โดยในส่วนใหญ่ปัญหาเรื่องการทำอาชีพการเกษตรของตำบลจะมีปัญหาเรื่องน้ำใช้ในการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ราษฎรใน ต.หนองแรด อ.เทิง จ.เชียงราย ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่สามารถทำเกษตรกรรมได้ในช่วงฤดูแล้ง จึงมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของราษฎร ทำให้ราษฎรไม่มีรายได้หลังจากฤดูการปลูกข้าว หากมีการก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำในลำห้วยที่มีน้ำไหลผ่าน จะสามารถกักเก็บน้ำให้ใช้ทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 89 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรด อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	89.831	10.169	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	79.661	20.339	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	79.661	20.339	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	88.136	11.864	-	-
วิทยากรมีความรู้	88.136	11.864	-	-
สถานที่อบรม	77.966	22.034	-	-
สถานที่พัก	72.881	25.424	1.695	-
อาหารและเครื่องดื่ม	91.525	8.475	-	-
หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 59 คน จาก 60 คน				